

32004R0261

17.2.2004

EUROOPA LIIDU TEATAJA

L 46/1

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 261/2004,**11. veebruar 2004,****millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 80 lõiget 2,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut, ⁽¹⁾võttes arvesse majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust, ⁽²⁾

pärast konsulteerimist regioonide komiteega,

toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras ⁽³⁾ vastavalt lepituskomitees 1. detsembril 2003 aastal heakskiidetud ühistekstile

ning arvestades järgmist:

- (1) Õhutranspordi valdkonnas ühenduse võetava meetme eesmärk on muu hulgas tagada reisijate kaitstuse kõrge tase. Peale selle tuleks täielikult võtta arvesse kõiki tarbijakaitse üldisi nõudeid.
- (2) Lennureisist mahajätmine ning lendude tühistamine või pikaajaline hiline mine põhjustab reisijatele tõsiseid raskusi ja ebamugavust.
- (3) Kuigi nõukogu 4. veebruari 1991. aasta määrusega (EMÜ) nr 295/91 (kompenseerimissüsteemi ühiseeskirjade kohta, mida rakendatakse regulaarlennuliikluses reisija lennureisist mahajätmise korral) ⁽⁴⁾ kehtestati reisijate kaitstuse põhitase, on jäänud liiga kõrgeks nende reisijate arv, kes on vastu nende tahtmist lennureisist maha jäetud, ning nende reisijate arv, keda mõjutavad lendude tühistamised ilma ette teatamata või pikaajalised hilinemised.

(4) Seetõttu peaks ühendus kõnealuses määruses sätestatud kaitstuse standardeid karmistama, suurendama reisijate õigusi ning tagama lennuettevõtjate tegutsemise ühtlustatud tingimustel liberaliseeritud turul.

(5) Kuna erinevus regulaarsete ja mitteregulaarsete lendude vahel on kadumas, tuleks sellist kaitset lisaks regulaarlendude reisijatele laiendada ka mitteregulaarsete lendude reisijatele, sealhulgas ekskursioonipakettides osalejatele.

(6) Liikmesriigis asuvast lennujaamast väljalendavatele reisijatele tagatavat kaitset tuleks laiendada reisijatele, kes lendavad välja lennujaamast, mis asub liikmesriigis asuva lennujaama sihtpunktiks olevas kolmandas riigis, kui lendu opereerib ühenduse lennuettevõtja.

(7) Käesoleva määruse tõhusa kohaldamise tagamiseks peaks selles määruses sätestatud kohustuste täitmine jääma tegutsevale lennuettevõtjale, kes teostab või kavatseb teostada lennu, olenemata sellest, kas lennuk kuulub kõnealusele ettevõtjale, on renditud ilma (*dry lease*) või koos meeskonnaga (*wet lease*) või kasutatakse seda muul alusel.

(8) Käesolev määrus ei tohiks piirata tegutseva lennuettevõtja õigusi taotleda vastavalt kohaldatavatele õigusaktidele hüvitist mis tahes isikult, sealhulgas kolmandatelt isikutelt.

⁽¹⁾ EÜT C 103 E, 30.4.2002, lk 225 ja ELT C 71 E, 25.3.2003, lk 188.

⁽²⁾ EÜT C 241, 7.10.2002, lk 29.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 24. oktoobri 2002. aasta arvamus (ELT C 300 E, 11.12.2003, lk 443), nõukogu 18. märtsi 2003. aasta ühine seisukoht (ELT C 125 E, 27.5.2003, lk 63) ja Euroopa Parlamendi 3. juuli 2003. aasta seisukoht. Euroopa Parlamendi 18. detsembri 2003. aasta seadusandlik resolutsioon ja nõukogu 26. jaanuari 2004. aasta otsus.

⁽⁴⁾ EÜT L 36, 8.2.1991, lk 5.

(9) Lennureisist vastu nende tahtmist mahajäetud reisijate arvu tuleks vähendada, nõudes lennuettevõtjalt, et nad leiaksid vabatahtlikud, kes loobuksid oma broneeringutest hüvitiste vastu, selle asemel et reisijad lennureisist maha jätta, ning maksaksid terves ulatuses hüvitist reisijatele, kes jäid lennureisist maha.

- (10) Reisijatel, kes jäid vastu nende tahtmist lennureisist maha, peaks olema võimalus oma lennud tühistada ning saada piletite eest hüvitist või jätkata reisi rahuldavatel tingimustel, ja nende eest tuleks piisavalt hoolitseda ajal, kui nad ootavad hilisemat lendu.
- (11) Ka vabatahtlikel peaks olema võimalik oma lennud tühistada ning saada piletite eest hüvitist või jätkata reisi rahuldavatel tingimustel, kuna nad puutuvad kokku samasuguste reisiraskustega nagu reisijad, kes jäeti vastu nende tahtmist lennureisist maha.
- (12) Samuti tuleks vähendada lendude tühistamisest reisijatele tulenevaid raskusi ja ebamugavust. Selle saavutamiseks tuleks nõuda vedajatelt, et nad teavitaksid reisijaid lennu tühistamisest enne lennu ettenähtud algust ning pakuksid neile lisaks võimalust teekonda mõistlikkuse piires muuta, et reisijad saaks jätkata reisi teisiti. Kui lennuettevõtjad nii ei toimi, peaks nad maksma reisijatele hüvitist, välja arvatud juhul, kui tühistamise põhjuseks on erakorralised asjaolud, mida ei oleks saanud vältida isegi siis, kui oleks võetud kõik sobivad meetmed.
- (13) Reisijatel, kelle lennud on tühistatud, peaks olema võimalus saada piletite eest hüvitist või jätkata reisi muudetud marsruudil rahuldavatel tingimustel, ning nende eest tuleks piisavalt hoolitseda ajal, kui nad ootavad hilisemat lendu.
- (14) Montreali konventsiooni alusel tuleks lennuettevõtjate kohustusi piirata või nad nende täitmisest vabastada juhul, kui juhtumi põhjuseks on erakorralised asjaolud, mida ei oleks saanud vältida isegi siis, kui oleks võetud kõik sobivad meetmed. Sellised asjaolud võivad eelkõige esineda poliitiliselt ebastabiilsetes oludes, asjaomase lennu tegemiseks sobimatute ilmastikutingimuste tõttu, turvalisuse ohu, ettenägematute lennuohutusega seotud vajakajäämistest ning streikide korral, mis mõjutavad tegutseva lennuettevõtja toimimist.
- (15) Erakorralised asjaolud loetakse olemasolevaks, kui lennuliikluse korraldamist käsitleva otsuse mõju konkreetsele lennukile konkreetsetel päeval põhjustab lennu pikaajalise hilinemise, lennu väljumise järgmisele päevale edasilükkamise või selle lennuki ühe või mitme lennu tühistamise, kuigi asjaomane lennuettevõtja on võtnud kõik mõistlikud meetmed hilinemiste või tühistamiste vältimiseks.
- (16) Kui ekskursioonipakett tühistatakse muudel põhjustel kui lennu tühistamine, käesolevat määrust ei kohaldata.
- (17) Reisijate eest, kelle lennud on lükatud edasi kindlaksmääratud ajaks, tuleks piisavalt hoolitseda ja neil peaks olema võimalus oma lennud tühistada ja saada piletite eest hüvitist või jätkata reisi rahuldavatel tingimustel.
- (18) Asendus- või edasilükatud lendu ootavate reisijate eest hoolitsemist võib piirata või selle ära jätta, kui selline hoolitsemine võib põhjustada pikemat viivitust.
- (19) Tegutsevad lennuettevõtjad peaksid hoolitsema liikumispuudega isikute erivajaduste ning selliste isikute saatjate eest.
- (20) Reisijaid tuleks lennureisist mahajätmisest ning lendude tühistamisest või hilinemisest täielikult teavitada, et nad saaksid tõhusalt oma õigusi kasutada.
- (21) Liikmesriigid peaksid kehtestama eeskirjad karistuste kohta käesoleva määruse sätete rikkumiste eest ja tagama nende karistuste rakendamise. Need karistused peaksid olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.
- (22) Liikmesriigid peaksid tagama oma lennuettevõtjate üldise vastavuse käesolevale määrusele, kontrollima selle rakendamist ning määrama asjakohase asutuse seda kontrolli tegema. Kontroll ei tohiks mõjutada reisijate õigusi ega lennuettevõtjate võimalust kohtu kaudu siseriikliku seaduse alusel õiguskaitset taotleda.
- (23) Komisjon peaks käesoleva määruse rakendamist analüüsima ning eelkõige hindama võimalust laiendada selle määruse kohaldamisala kõikidele reisijatele, kes on sõlminud lepingu reisikorraldaja või ühenduse ettevõtjaga ning kes lendavad kolmandas riigis asuvast lennujaamast liikmesriigi lennujaama.
- (24) Hispaania Kuningriik ja Ühendkuningriik leppisid Londonis 2. detsembril 1987. aastal mõlema riigi välisministri ühisdeklaratsioonis kokku korras, mis suurendaks koostööd Gibraltari lennujaama kasutamisel. See kord pole veel jõustunud.
- (25) Määrus (EÜ) nr 295/91 tuleks kehtetuks tunnistada,
- ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:
- Artikkel 1*
- Teema**
1. Käesolevas määruses kehtestatakse siin nimetatud tingimustel reisijate minimaalsed õigused järgmistes olukordades:
- a) reisijaid jäetakse vastu nende tahtmist lennureisist maha;
 - b) lend tühistatakse;
 - c) lend hilineb.

2. Käesoleva määruse kohaldamisest Gibraltari suhtes ei järeldu, et see kahjustaks Hispaania Kuningriigi ja Ühendkuningriigi õiguslikke positsioone nende vaidluses selle territooriumi suveräänsuse üle, kus lennujaam paikneb.

3. Käesoleva määruse kohaldamine Gibraltari lennujaama suhtes lükatakse edasi selle korra jõustumiseni, mis sisaldub Hispaania Kuningriigi ja Ühendkuningriigi välisministrite 2. detsembril 1987 tehtud ühisdeklaratsioonis. Hispaania ja Ühendkuningriigi valitsused teevad nimetatud jõustumiskuupäeva nõukogule teatavaks.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) *lennuettevõtja* — kehtiva lennutegevusloaga õhutransporditeenuste;
- b) *tegutsev lennuettevõtja* — lennuettevõtja, kes teostab või kavatab teostada lennu reisijaga sõlmitud lepingu alusel või sellise teise füüsilise või juriidilise isiku nimel, kes on sõlminud reisijaga lepingu;
- c) *ühenduse lennuettevõtja* — lennuettevõtja, kellel on kehtiv lennutegevusluba, mille on välja andnud liikmesriik vastavalt nõukogu 23. juuli 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2407/92 (lennuettevõtjatele lennutegevuslubade väljaandmise kohta) sätetele ⁽¹⁾;
- d) *reisikorraldaja* — korraldaja nõukogu 13. juuni 1990. aasta direktiivi 90/314/EMÜ (reisipakettide, puhkusepakettide ja ekskursioonipakettide kohta) ⁽²⁾ artikli 2 määratletud tähenduses, välja arvatud lennuettevõtja;
- e) *pakett* — direktiivi 90/314/EMÜ artikli 2 määratletud teenused;
- f) *pilet* — reisimisõigust andev kehtiv dokument või muul kujul kui paberina esinev samaväärne dokument, sealhulgas elektrooniline dokument, mille on välja andnud või heaks kiitnud lennuettevõtja või tema volitatud esindaja;
- g) *broneering* — tõsiasi, et reisijal on pilet või muu tõend, mis tõendab, et lennuettevõtja või reisikorraldaja on broneerinud tunnistanud ja selle registreerinud;
- h) *lõppsihtkoht* — registreerimislauas esitatavale piletile märgitud sihtkoht või vahetute ümberistumistega lendude korral viimase lennu sihtkoht; arvesse ei võeta olemasolevaid ümberistumisega asenduslende, kui peetakse kinni esialgsest kavandatud saabumisaajast;
- i) *liikumispuudega isik* — mis tahes isik, kelle liikumisvõime on reisi ajal füüsilise (sensoorne või lokomotoorne, ajutine või püsiv) või vaimse puude, vanuse või mis tahes muu vaeguse tõttu piiratud ning kelle seisund nõuab eritäheldust

panu ning kõikidele reisijatele kättesaadavate teenuste kohandamist tema vajadustele;

- j) *lennureisist mahajätmine* — reisijate lennukiga vedamisest keeldumine, kuigi reisija on ilmunud lennule artikli 3 lõikes 2 sätestatud tingimustel, välja arvatud juhul, kui lennureisist mahajätmiseks on mõistlikud põhjused, nagu tervis, ohutus või julgeolek või mittetäielikud reisidokumendid;
- k) *vabatahtlik* — isik, kes on ilmunud lennule artikli 3 lõikes 2 sätestatud tingimustel ning kes on lennuettevõtja reisijatele suunatud pöördumise korral valmis loobuma oma broneeringust hüvitise vastu.
- l) *tühistamine* — asjaolu, kui varem kavandatud lend, millele oli broneeritud vähemalt üks koht, jääb ära.

Artikkel 3

Kohaldamisala

1. Käesolevat määrust kohaldatakse:

- a) reisijate suhtes, kes lendavad välja asutamislepingu kohaldamisalasse kuuluva liikmesriigi territooriumi lennujaamast;
- b) reisijate suhtes, kes lendavad kolmanda riigi lennujaamast asutamislepingu kohaldamisalasse kuuluva liikmesriigi territooriumi lennujaama, ning kui sellistele reisijatele ei ole antud hüvitust või makstud kompensatsiooni ning kui nad pole saanud abi selles kolmandas riigis, kui asjaomast lendu opereeriv lennuettevõtja on ühenduse ettevõtja.

2. Lõiget 1 kohaldatakse tingimusel, et:

- a) reisijal on kinnitatud broneering asjaomasele lennule ning ta ilmub registreerimisele, välja arvatud artiklis 5 osutatud tühistamise korral,

— sätestatud korras ning ajaks, mille lennuettevõtja, reisikorraldaja või volitatud reisiagent on kirjalikult (sealhulgas elektrooniliselt) ette teatanud,

või kui aega ei ole märgitud,

— mitte hiljem kui 45 minutit enne teatavaks tehtud väljumisaega; või

- b) lennuettevõtja või reisikorraldaja on suunanud reisija lennult, mille jaoks tal oli broneering, teisele lennule, olenevata põhjustest.

3. Käesolevat määrust ei kohaldata reisijate suhtes, kes reisivad tasuta või hinnaalandusega, mis ei ole vahetult või kaudselt avalikkusele kättesaadav. Seda kohaldatakse siiski reisijate suhtes, kellel on lennuettevõtja või reisikorraldaja poolt pidevate lendajate programmi või muu äriprogrammi alusel väljastatud piletid.

⁽¹⁾ EÜT L 240, 24.8.1992, lk 1.

⁽²⁾ EÜT L 158, 23.6.1990, lk 59.

4. Seda määrust kohaldatakse ainult reisijate suhtes, kes reisivad mootoriga jäigatiivalise õhusõidukiga.

5. Seda määrust kohaldatakse mis tahes lennuettevõtja suhtes, kes korraldab lõigetes 1 ja 2 osutatud reisijatele reise. Kui tegutsev lennuettevõtja, kes ei ole sõlminud reisijaga lepingut, täidab käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi, käsitatakse seda ettevõtjat tegutsevana selle isiku nimel, kes on kõnealuse reisijaga lepingu sõlminud.

6. Käesolev määrus ei mõjuta direktiivi 90/314/EMÜ kohaseid reisijate õigusi. Käesolevat määrust ei kohaldata juhtudel, kui ekskursioonipakett tühistatakse muul põhjusel kui lennu tühistamine.

Artikkel 4

Lennureisist mahajätmine

1. Kui lennuettevõtja mõistlikkuse piires eeldab, et lennureisist mahajätmine on tõenäoline, pöörduv ta kõigepealt vabatahtlike poole ettepanekuga nende broneeringud hüvitise vastu tühistada tingimustel, milles asjaomane reisija ja tegutsev lennuettevõtja kokku lepivad. Vabatahtlike abistatakse vastavalt artiklile 8; sellist abi antakse lisaks käesolevas lõikes nimetatud hüvitistele.

2. Kui vabatahtlike arv ei ole piisav selleks, et lubada ülejäänud broneeringuga reisijad lennukile, võib lennuettevõtja reisijad vastu nende tahtmist lennureisist maha jätta.

3. Kui reisijad jäetakse vastu nende tahtmist lennureisist maha, maksab tegutsev lennuettevõtja reisijatele viivitama hüvitist vastavalt artiklile 7 ning abistab neid vastavalt artiklitele 8 ja 9.

Artikkel 5

Tühistamine

1. Lennu tühistamise korral:

- a) pakub tegutsev lennuettevõtja asjaomastele reisijatele abi vastavalt artiklile 8; ning
- b) pakub tegutsev lennuettevõtja asjaomastele reisijatele abi vastavalt artikli 9 lõike 1 punktile a ja lõikele 2 ning teekonna muutmise korral, kui uue lennu mõistlikkuse piires oodatav väljumisaeg on vähemalt järgmisel päeval pärast tühistatud lennu kavandatud väljumisaega, artikli 9 lõike 1 punktides b ja c määratletud abi; ning
- c) on asjaomastel reisijatel õigus saada tegutsevalt lennuettevõtjalt hüvitist vastavalt artiklile 7, kui
 - i) neid ei ole tühistamisest teavitatud vähemalt kaks nädalat enne kavandatud väljumisaega; või

- ii) neid on teavitatud tühistamisest vähemalt seitse päeva ja hiljemalt kaks nädalat enne kavandatud väljumisaega ning neile on pakutud võimalust teekonda muuta, mis võimaldab neil välja lennata mitte rohkem kui kaks tundi enne kavandatud väljumisaega ja jõuda lõppsihtkohta hiljemalt neli tundi pärast kavandatud saabumisaega; või

- iii) neid on teavitatud tühistamisest hiljem kui seitse päeva enne kavandatud väljumisaega ning neile on pakutud võimalust teekonda muuta, mis võimaldab neil välja lennata mitte rohkem kui üks tund enne kavandatud väljumisaega ja jõuda lõppsihtkohta hiljemalt kaks tundi pärast kavandatud saabumisaega.

2. Kui reisijat teavitatakse tühistamisest, tutvustatakse talle võimalikke alternatiivseid reisivõimalusi.

3. Tegutsev lennuettevõtja ei ole kohustatud maksma hüvitist vastavalt artiklile 7, kui ta suudab tõestada, et tühistamise põhjustasid erakorralised asjaolud, mida ei oleks suudetud vältida isegi siis, kui oleks võetud kõik vajalikud meetmed.

4. Kohustus tõestada, kas ja millal on reisijat teavitatud lennu tühistamisest, lasub lennuettevõtjal.

Artikkel 6

Hilinemine

1. Kui lennuettevõtja näeb mõistlikkuse piires ette, et lennu kavandatud väljumisaeg hilineb:

- a) kaks tundi või rohkem kuni 1 500 kilomeetri pikkuste lendude puhul; või
 - b) kolm tundi või rohkem kõikide üle 1 500 kilomeetri pikkuste ühendusesiseste lendude ning kõikide muude 1 500–3 500 kilomeetri pikkuste lendude puhul; või
 - c) neli tundi või rohkem kõikide muude kui punktides a või b nimetatud lendude puhul,
- pakub tegutsev lennuettevõtja reisijatele:
- i) artikli 9 lõike 1 punktis a ja lõikes 2 määratletud abi; ning
 - ii) artikli 9 lõike 1 punktides b ja c määratletud abi, kui mõistlikkuse piires eeldatav väljumisaeg on vähemalt varem väljakuulutatud väljumisajale järgneval päeval; ning
 - iii) artikli 8 lõike 1 punktis a osutatud abi, kui lend hilineb vähemalt viis tundi.

2. Igal juhul antakse abi iga vahemaa jaoks eespool sätestatud ajavahemike jooksul.

Artikkel 7

Õigus hüvitisele

1. Kui osutatakse käesolevale artiklile, saavad reisijad hüvitist kuni:

- a) 250 euro ulatuses kõikide kuni 1 500 kilomeetri pikkuste lendude puhul;
- b) 400 euro ulatuses kõikide üle 1 500 kilomeetri pikkuste ühendusesiseste lendude ning kõikide muude 1 500–3 500 kilomeetri pikkuste lendude puhul;
- c) 600 euro ulatuses kõikide muude kui punktides a või b nimetatud lendude puhul.

Vahemaa määramisel võetakse aluseks lõppsihtkoht, kuhu reisija jõuab lennureisist mahajätmise või lennu tühistamise tõttu pärast kavandatud aega.

2. Kui reisijatele pakutakse vastavalt artiklile 8 võimalust jõuda sihtkohta asenduslennuga teist marsruuti pidi, nii et saabumisaeg ei ületa algselt broneeritud lennu kavandatud saabumisaega üle:

- a) kahe tunni kuni 1 500 kilomeetri pikkuste lendude puhul; või
- b) kolme tunni kõikide üle 1 500 kilomeetri pikkuste ühendusesiseste lendude ning kõikide muude 1 500–3 500 kilomeetri pikkuste lendude puhul; või
- c) nelja tunni kõikide muude kui punktides a või b nimetatud lendude puhul,

võib tegutsev lennuettevõtja vähendada lõikes 1 ettenähtud hüvitist 50 %.

3. Lõikes 1 osutatud hüvitist makstakse sularahas, elektroonilise pangaülekanadena, pangakorralduse või pangatšekkidenä või kirjalikul kokkuleppel reisijaga reisitšekkides ja/või muudes teenustes.

4. Lõigetes 1 ja 2 nimetatud vahemaid mõõdetakse vahemaa mõõtmise suurringjoone meetodil.

Artikkel 8

Õigus tagasimaksmisele või teekonna muutmisele

1. Kui osutatakse käesolevale artiklile, pakutakse reisijatele võimalust valida järgmiste valikuvõimaluste vahel:

- a) — seitsme päeva jooksul kogu pileti ostuhinna tagasimaksmine artikli 7 lõikes 3 osutatud vahenditega ärajäänud reisi osa või osade puhul ning toimunud reisi osa või osade puhul, kui lennust ei ole reisija esialgse reisikava jaoks kasu, ning vajadusel koos,
 - esimesel võimalusel toimuva tagasilennuga esimesse väljumiskohta;
- b) esimesel võimalusel ja võrreldavatel reisitingimustel toimuv teekonna muutmine reisijate lõppsihtkohta; või

c) võrreldavatel tingimustel toimuv teekonna muutmine reisijate lõppsihtkohta reisijale sobival hilisemal kuupäeval, olenevalt vabadest kohtadest.

2. Lõike 1 punkti a kohaldatakse samuti reisijate suhtes, kelle lennud on osa paketest, välja arvatud õigus piletihinna tagasimaksmisele, kui neil on sellele õigus direktiivi 90/314/EMÜ alusel.

3. Kui linnas või piirkonnas on mitu lennujaama ja lennuettevõtja pakub reisijale lendu mõnda teise lennujaama kui ettetellitud lennu puhul, kannab lennuettevõtja reisija sõidukulud kõnealusest teisest lennujaamast ettetellitud lennu lennujaama või kokkuleppel reisijaga mõnda muusse lähedalasuvasse sihtkohta.

Artikkel 9

Õigus hoolitsusele

1. Kui osutatakse käesolevale artiklile, pakutakse reisijatele tasuta järgmist:

- a) ooteajaga võrreldes piisav söök;
- b) hotellimajutus,
 - kui tuleb oodata üks või mitu ööd või
 - kui reisija peab ootama kavandatud kauem;
- c) transport lennujaama ja majutuskoha (hotell või muu) vahel.

2. Lisaks võimaldatakse reisijatele tasuta kaks telefonikõnet, teleksi- või faksiteadet või elektronkirja.

3. Käesoleva artikli kohaldamisel pöörab tegutsev lennuettevõtja erilist tähelepanu liikumispuudega isikute vajadustele ning nende saatjatele ning saatjateta reisivate laste vajadustele.

Artikkel 10

Reisiklassi muutmine

1. Kui tegutsev lennuettevõtja paigutab reisija kõrgemasse klassi, kui ostetud piletiga ette nähtud, ei või ta selle eest nõuda lisatasu.

2. Kui tegutsev lennuettevõtja paigutab reisija madalamasse klassi, kui ostetud piletiga ette nähtud, maksab ta artikli 7 lõikes 3 osutatud viisil seitsme päeva jooksul tagasi:

- a) 30 % pileti hinnast kõikide kuni 1 500 kilomeetri pikkuste lendude puhul või

- b) 50 % pileti hinnast kõikide üle 1 500 kilomeetri pikkuste ühendusesiseste lendude puhul, välja arvatud liikmesriikide Euroopa territooriumi ja Prantsuse ülemeredepartemangude vahelised lennud, ning kõikide muude 1 500–3 500 kilomeetri pikkuste lendude puhul või
- c) 75 % pileti hinnast kõikide muude kui punktides a või b nimetatud lendude puhul, sealhulgas liikmesriikide Euroopa territooriumi ja Prantsuse ülemeredepartemangude vahelised lennud.

Artikkel 11

Liikumispuudega või erivajadustega isikud

1. Tegutsevad lennuettevõtjad tagavad kõigepealt sõiduvõimaluse liikumispuudega isikutele ning neid saatvatele isikutele või tunnustatud teenistukoortele ning saatjateta reisivatele lastele.
2. Lennureisist mahajätmise, lennu tühistamise või mis tahes pikkusega hilinemise korral on liikumispuudega isikul ja nende saatjatel ning saatjateta reisivatel lastel nii kiiresti kui võimalik õigus artikli 9 kohasele hoolitsusele.

Artikkel 12

Lisahüvitis

1. Käesoleva määruse kohaldamine ei piira reisijate õigusi lisahüvitisele. Käesoleva määruse alusel antud hüvitis võidakse sellisest lisahüvitisest maha arvata.
2. Ilma et see piiraks siseriikliku õiguse, sealhulgas pretse-dendiõiguse asjakohaste põhimõtete ja eeskirjade kohaldamist, ei kohaldata lõiget 1 reisijate suhtes, kes on artikli 4 lõike 1 alusel vabatahtlikult broneeringust loobunud.

Artikkel 13

Õigus kahjude hüvitamisele

Kui tegutsev lennuettevõtja maksab hüvitist või täidab muid käesoleva määruse kohaseid kohustusi, ei või käesoleva määruse sätteid tõlgendada nii, et see kitsendaks õigust taotleda vastavalt kohaldatavale õigusele hüvitist mis tahes isikult, sealhulgas kolmandatelt isikutelt. Eelkõige ei piira käesolev määrus mingil moel tegutseva lennuettevõtja õigust taotleda hüvitist reisikorraldajalt või muult isikult, kellega tegutsev lennuettevõtja on sõlminud lepingu. Samamoodi ei tohi käesoleva määruse sätteid tõlgendada nii, et see kitsendaks reisikorraldaja või kolmanda isiku (muu kui reisija) õigust taotleda tegutsevalt lennuettevõtjalt vastavalt kohaldatavatele asjakohastele õigusaktidele hüvitist, kui tegutsev lennuettevõtja on sellise reisikorraldaja või kolmanda isikuga sõlminud lepingu.

Artikkel 14

Kohustus teavitada reisijaid nende õigustest

1. Tegutsev lennuettevõtja tagab, et registreerimislauas oleks selgesti loetav ja reisijatele hästi nähtavalt paigutatud teadaanne, mis sisaldab järgmist teksti: "Kui Teid ei lubata lennukile või kui Teie lend tühistatakse või hilineb vähemalt kaks tundi, küsige registreerimislaust või lähteväravast dokumenti Teie õiguste, eelkõige makstava hüvitise ja osutatava abi kohta."
2. Lennureisist maha jätnud või lennu tühistanud tegutsev lennuettevõtja annab igale reisijale, keda lennureisist mahajätmise või lennu tühistamise puudutab, kirjaliku teatise, milles on märgitud käesoleva määruse kohase hüvitise maksmise ja abi andmise eeskirjad. Samuti annab ta samasuguse teatise igale reisijale, keda puudutab lennu hilinemine vähemalt kaks tundi. Samuti antakse reisijale kirjalikult artiklis 16 osutatud siseriikliku määratud asutuse kontaktandmed.
3. Pimedate ja nägemispuudega isikute puhul kohaldatakse käesoleva määruse sätteid, kasutades selleks sobivaid vahendeid.

Artikkel 15

Kohustustest loobumist käsitlev keeld

1. Käesoleva määruse alusel reisijate ees võetud kohustusi ei või piirata ega nendest loobuda, eelkõige veolepingusse märgitava mööndus- või piirava klausliga.
2. Kui reisija suhtes sellist mööndus- või piiravat klauslit kohaldatakse või kui reisijat ei teavitata korralikult tema õigustest ja ta on selle tulemusel võtnud vastu hüvitise, mis on väiksem käesolevas määruses ettenähtust, on reisijal ikkagi õigus vajalikele menetlustele pädevates kohtutes või ametiasutustes, et saada kätte täiendav hüvitis.

Artikkel 16

Rikkumised

1. Iga liikmesriik määrab asutuse, kes vastutab käesoleva määruse jõustamise eest oma territooriumil asuvatest lennujaamadest väljuvate lendude ja kolmandast riigist sellistesse lennujaamadesse saabuvate lendude puhul. Vajadusel võtab see asutus vajalikud meetmed reisijate õiguste kaitsmise tagamiseks. Liikmesriigid teavitavad komisjoni käesoleva lõike kohaselt määratud asutusest.

2. Ilma et see piiraks artikli 12 kohaldamist, võib iga reisija esitada lõike 1 alusel kaebuse määratud asutusele või muule liikmesriigi määratud pädevale asutusele käesoleva määruse väidetava rikkumise kohta liikmesriigi territooriumil asuvas mis tahes lennujaamas või kõnealusel territooriumil asuvasse lennujaama kolmandast riigist saabuva mis tahes lennuga seotud rikkumise kohta.

3. Liikmesriikide poolt käesoleva määruse rikkumise puhul kohaldatavad karistused on tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

Artikkel 17

Aruanne

Komisjon saadab Euroopa Parlamendile ja nõukogule 1. jaanuariks 2007 aruande käesoleva määruse toimimise ja selle tulemuste kohta, eelkõige:

- lennureisist mahajätmise ja lendude tühistamise kohta,
- käesoleva määruse kohaldamisala laiendamise kohta reisijatele, kes on sõlminud lepingu ühenduse lennuettevõtjaga

või kellel on lennubroneering, mis moodustab osa ekskursioonipaketist, mille suhtes kohaldatakse direktiivi 90/314/EMÜ, ja kes lendavad muude kui ühenduse lennuettevõtjate lendudega kolmanda riigi lennujaamast liikmesriigi lennujaama,

- artikli 7 lõikes 1 osutatud hüvitiste võimaliku ülevaatamise kohta.

Vajaduse korral lisatakse aruandele seadusandlikud ettepanekud.

Artikkel 18

Kehtetuks tunnistamine

Määrus (EMÜ) nr 295/91 tunnistatakse kehtetuks.

Artikkel 19

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub 17. veebruaril 2005.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourg, 11. veebruar 2004

Euroopa Parlamendi nimel
president
P. COX

Nõukogu nimel
eesistuja
M. McDOWELL